

ВИСНОВОК

до проекту Закону України
про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення
функцій Національного банку України з державного регулювання ринків
фінансових послуг
(реєстр. № 11043 від 28.02.2024)
(перше читання)

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики на своєму засіданні 17 травня 2024 року (протокол № 173) розглянув проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення функцій Національного банку України з державного регулювання ринків фінансових послуг (реєстр. № 11043), поданий народним депутатом України Василевською-Смаглюк О.М. та іншими народними депутатами України.

Даний законопроект розроблено на виконання пункту 372 Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2024 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 06.02.2024 № 3561-ІХ, щодо удосконалення окремих положень чинних законів України, що регулюють діяльність на ринках фінансових послуг та визначають повноваження Національного банку у цій сфері, а також на виконання зобов'язань перед Міжнародним валютним фондом.

Законопроектом пропонуються зміни до законів України "Про платіжні послуги", "Про фінансові послуги та фінансові компанії", "Про страхування" та "Про кредитні спілки", якими, зокрема, передбачено:

1) можливість надання фінансовими компаніями, ломбардами та кредитними спілками фінансових платіжних послуг на підставі ліцензії відповідно фінансової компанії, ломбарду або кредитної спілки без необхідності отримання додаткової окремої ліцензії на надання фінансових платіжних послуг згідно з Законом України "Про платіжні послуги";

2) встановлення вимог до регулятивного капіталу небанківських надавачів платіжних послуг з метою забезпечення якісного оцінювання фінансового стану цих піднаглядних осіб, виявлення потенційних ризиків у їх діяльності, мінімізації таких ризиків та своєчасного реагування на можливі негативні наслідки у діяльності таких осіб, а також уникнення суперечностей зазначених вимог із вимогами до власного капіталу цих осіб;

3) збільшення розміру штрафів для всіх об'єктів нагляду та оверсайта з обмеженням максимального розміру штрафу у 5 % від обсягу операції, проведеної з порушенням;

4) уточнення положень щодо розмежування нагляду та оверсайта шляхом виключення з об'єктів оверсайта надавачів платіжних послуг, у тому числі емітентів електронних грошей;

5) розширення переліку обмежених платіжних послуг для унеможливлення повернення коштів анонімним абонентам;

6) забезпечення можливостей проведення інспекційних перевірок дистанційно (без відвідування об'єкта нагляду за його місцезнаходженням).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України надало свій висновок 16/03-2024/71235 від 01.04.2024, в якому висловлено певні зауваження та пропозиції до проекту. Зауваження Головного науково-експертного управління стосуються передбачених проектом вимог розміру власного капіталу платіжних установ, істотних умов договору про надання платіжних послуг. Також Головне науково-експертне управління звертає увагу на недотримання принципу юридичної визначеності у деяких положеннях проекту, та на необхідність техніко-юридичного доопрацювання змін до Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення питань організації корпоративного управління в банках та інших питань функціонування банківської системи".

Офіс підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС) у своєму експертному висновку № 08/19-2024/71276 від 01.04.2024 повідомив, що положення проекту в цілому не суперечать Угоді про асоціацію та праву ЄС у сфері регулювання платіжних послуг.

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації у висновку № 04-33/18-2024/101936 від 08.05.2024 надав свої зауваження та пропозиції до законопроекту. Комітет Верховної Ради України з питань бюджету у висновку № 04-13/9-2024/86540 від 19.04.2024 повідомив, що законопроект матиме опосередкований вплив на показники бюджету (може призвести до збільшення доходів державного бюджету від штрафів у разі виявлення відповідних порушень) та у разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності згідно із законодавством.

Національний банк України листом № 18-0010/24576 від 29.03.2024 повідомив про підтримку законопроекту.

Міністерство фінансів України листом № 14040-02-3/10704 від 29.03.2024 надало пропозиції до законопроекту та повідомило про його підтримку за умови врахування висловлених зауважень. Міністерство юстиції України у листі № 43151/3386-4-24/7.3.4 від 20.03.2024 висловило певні зауваження та пропозиції до законопроекту. Міністерство економіки України підтримує законопроект (лист до Міністерства фінансів № 3101-03/21759-03 від 25.03.2024).

За наслідками підготовки законопроекту до першого читання були визначені деякі необхідні напрями його доопрацювання до другого читання із застосуванням процедури, передбаченої частиною першою статті 116 Регламенту Верховної Ради України, на підставі чого на засіданні Комітету були розглянуті та визначені доцільними пропозиції, які необхідно внести до законопроекту з метою змін тих норм законів, що не є предметом розгляду в першому читанні, а саме:

1) визначити вичерпний перелік інформації, що надається надавачем платіжних послуг у разі отримання ним запиту від органів Національної поліції України, що містить інформацію про наявність ознак кримінального правопорушення у здійснених платіжних операціях та передбачити повідомлення користувача до укладення договору про надання платіжних послуг про передачу такої інформації органам Національної поліції в рамках заходів реагування на їх запит, у зв'язку з чим необхідно внести зміни у відповідні структурні частини Закону України "Про платіжні послуги" та до статті 62 Закону України "Про банки і банківську діяльність";

2) передбачити на період дії воєнного стану спрощений механізм повернення військовим частинам, підрозділам спеціального призначення помилково перерахованих коштів грошового забезпечення військовослужбовців, членів їх сімей, у зв'язку з чим необхідно внести відповідні зміни до законів України "Про платіжні послуги", "Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей", "Про виконавче провадження";

3) надати суб'єктам господарювання право без отримання ліцензії на надання платіжних послуг здійснювати безготівкове перерахування коштів, що є рештою від проведеної операції, на рахунок споживача у разі відсутності банкнот (монет) необхідного номіналу у торгівельних автоматах, платіжних пристроях; врегулювати питання переліку відомостей реєстру платіжної інфраструктури, що мають зазначатися в законі; визначити випадки, у яких надавачі платіжних послуг можуть не застосовувати посилену автентифікацію; врегулювати питання миттєвих кредитових переказів; передбачити наявність порогового значення у різі перевищення якого послуга з виконання платіжних операцій, що надається постачальником електронних комунікаційних послуг, провайдером аудіовізуальних сервісів, стає платіжною послугою. У зв'язку із зазначеним у цьому пункті необхідно внести зміни до відповідних структурних частин Закону України "Про платіжні послуги";

4) передбачити право Національного банку України застосовувати професійне судження при здійсненні валютного нагляду та нагляду за діяльністю надавачів платіжних послуг, надавачів обмежених платіжних послуг, а також при здійсненні оверсайта платіжної інфраструктури, у зв'язку з чим необхідно внести відповідні зміни до законів України "Про банки і банківську діяльність", "Про фінансові послуги та фінансові компанії", "Про валюту і валютні операції", "Про платіжні послуги";

5) усунути суперечності між статтею 48 Закону України "Про фінансові послуги та фінансові компанії", статтею Закону України "Про кредитні спілки", статтею 122 Закону України "Про страхування" та статтею 74 Закону України "Про Національний банк України";

6) надати Національному банку України повноваження з захисту прав споживачів фінансових послуг, які є особами з інвалідністю, та маломобільних груп населення, у зв'язку з чим необхідно внести відповідні зміни до Закону України " Про Національний банк України";

7) доопрацювати перелік ознак членства у кредитній спілці, передбачених статтею 14 Закону України "Про кредитні спілки", усунути помилки та суперечності у статтях 19, 20, 24, 25, 32 цього Закону, надати право кредитним спілкам, членство в яких на день введення в дію Закону України "Про кредитні спілки" відповідало вимогам законодавства, надавати кредити фізичним особам-підприємцям, які є членами таких кредитних спілки, юридичним особам, що знаходяться у власності цих членів, та створювати відокремлені структурні підрозділи, а також доповнити Закон України "Про кредитні спілки" нормою, що дозволить на час дії воєнного стану надсилати повідомлення про скликання загальних зборів членів кредитної спілки простою кореспонденцією; У зв'язку із зазначеним у цьому пункті необхідно внести відповідні зміни у Закон України "Про кредитні спілки";

8) передбачити право Національного банку України у встановленому ним порядку відчужувати земельні ділянки сільськогосподарського призначення, набуті у власність в рахунок погашення боргу за наданими банкам кредитами для підтримки ліквідності, у зв'язку з чим необхідно внести відповідні зміни у Земельний кодекс України;

9) продовжити строк дії Закону України "Про спрощену процедуру реорганізації та капіталізації банків" до 1 серпня 2026 року.

З огляду на зазначене, керуючись положеннями статей 93, 108, 114, частини першої статті 116 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України", Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики в и р і ш и в:

1) рекомендувати Верховній Раді України:

проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення функцій Національного банку України з державного регулювання ринків фінансових послуг (реєстр. № 11043), поданий народним депутатом України Василевською-Смаглюк О.М. та іншими народними депутатами України, включити до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України ІХ скликання;

за наслідками розгляду в першому читанні прийняти проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення функцій Національного банку України з державного регулювання ринків фінансових послуг (реєстр. № 11043), поданий народним депутатом України Василевською-Смаглюк О.М. та іншими народними депутатами України, за основу, доручивши Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики доопрацювати законопроект до розгляду в другому читанні відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України з урахуванням пропозицій і поправок суб'єктів права законодавчої ініціативи, а також з урахуванням пропозицій, визначених необхідними на засіданні Комітету та висловлених у цьому висновку;

2) співповіді від Комітету розгляд законопроект на пленарному засіданні Верховної Ради України не потребує, доповісти позицію Комітету доручити ініціатору внесення законопроект заступнику Голови Комітету народному депутату України Василевській-Смаглюк О.М.

Голова Комітету

Д.О. Гетманцев

Вик. А.Мороз 255-27-36

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Гетманцев Данило Олександрович
Сертифікат: 26B2648ADD3032E104000000440A3100A883AE00
Дійсний до: 26.12.2024 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-32/03-2024/109429 від 20.05.2024

1567462